

anden kønslig omgængelse end samleje med slægtning i nedstigende linie eller søskende (blodskam)), § 222, stk. 2, 2. led (samleje med mindreårig ved tvang eller trusler) og § 223, stk. 1 (samleje m.v. med adoptivbarn, stedbarn, plejebarn m.v. under 18 år), for de to sidstnævnte paragraffers vedkommende tillige eventuelt jf. §§ 224 og 225, på samme måde som de allerede omfattede voldtægtssager m.v. giver anledning til, at forurettede skal forklare om intime forhold under en afhøring, som kan virke fuldt ud så belastende, som tilfældet kan være det i voldtægtssagerne.

Efter udvalgets opfattelse vil der endvidere i lighed med voldtægtssagerne, se nedenfor under pkt. 2.3, være behov for, at en advokat yder den forurettede bistand af mere almen karakter.

Udvalget foreslår på denne baggrund, at den forurettede får krav på advokatbeskikkelse i de sager, der vedrører de ovenfor nævnte straffelovsovertrædelser. Disse bestemmelser foreslås derfor indsat i § 741 a, stk. 1.

Justitsministeriet kan tiltræde dette forslag, og § 741 a, stk. 1, foreslås derfor ændret, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

c. For så vidt angår de resterende bestemmelser i straffelovens sædelighedskapitel fremhæver udvalget, at der også her kan blive tale om belastende afhøringer om intime spørgsmål. Det drejer sig om straffelovens § 218, stk. 1 (samleje m.v. uden for ægteskab ved udnyttelse af en persons sinds sygdom eller åndssvaghed), § 219 (ansattes samleje m.v. med institutionsanbragte), § 220 (samleje m.v. uden for ægteskab ved groft misbrug af en persons tjenstlige eller økonomiske afhængighed), § 221 (tilsnigelse af samleje), § 222, stk. 1 og stk. 2, 1. led, (samleje m.v. med personer under 15 eller 12 år), § 223, stk. 2 (forførelse til samleje m.v. af personer under 18 år) og § 232 (blufærdighedskrænkelse).

Udvalget finder derfor, at der i et mindre antal af disse sager – de grove sager – også kan være et ikke ubetydeligt behov for advokatbistand. Da udvalget ikke anser det muligt at formulere en klar afgrænsning af de sager, hvor der ikke vil være behov for advokatbeskikkelse, foreslår udvalget, at der indføres adgang for domstolene til efter en konkret vurdering på begæring at beskikke en advokat for offeret for disse forbrydelser.

Justitsministeriet kan ligeledes tiltræde dette forslag, og de nævnte bestemmelser foreslås derfor sammen med voldtægtssagerne indsat i det nye stk. 2 i § 741 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

d. Udvalgets mindretal foreslår dernæst (betænkningen side 48–52), at retsplejelovens § 741 a ændres, således at der altid, dvs. uanset om forurettede selv ønsker det, skal beskikkes en advokat for denne i de sager, som omfattes af bestemmelsen i retsplejelovens § 741 a, stk. 1 (voldtægt, blodskam m.v.).

Ifølge forslaget skal beskikkelsen ske straks ved sagens start, dog således, at uopsættelige spørgsmål til forurettede og nødvendige efterforskningskridt bør kunne finde sted, også før advokaten er kommet til stede, hvis forurettede er indforstået hermed.

Den forurettede har efter mindretallets opfattelse ikke selv mulighed for at overskue konsekvenserne af at afslå et tilbud om advokat, fordi hun ikke ved, hvad tilbuddet indebærer, og fordi hun ikke kan forudse, hvad gennemførelsen af voldtægtssagen vil indebære for hende. Hertil kommer efter mindretallets opfattelse, at kvinden ofte på anmeldelsestidspunktet kan være oprevet og slet ikke forstår, hvad der bliver sagt, og at politiets vejledning om adgang til at få advokat naturligvis vil være af svingende kvalitet.

Udvalget har foretaget en undersøgelse af en række sager om voldtægt m.v. fra København, Roskilde og Holstebro politikredse. Denne undersøgelse viste (betænkningen side 179), at ca. halvdelen af kvinderne ikke ønskede en advokat beskikket. Mindretallet bemærker hertil, at undersøgelsen imidlertid ikke indeholder oplysninger om kvindernes baggrund for ikke at modtage tilbuddet, ligesom de pågældende kvinder ikke på et senere tidspunkt – eventuelt ved sagens afslutning – er blevet bedt om at vurdere deres behov for en bistandsadvokat. Mindretallet finder derfor ikke, at denne gennemgang kan tages til indtægt for, at de forurettede ikke har haft et behov for bistandsadvokat.

Udvalgets flertal finder ikke at kunne anbefale den af mindretallet foreslåede ændring. Efter flertallets opfattelse er det et gennemgående træk i dansk lovgivning, at hjælpeforanstaltninger, herunder advokatbistand, ikke påtvinges borgerne, medmindre de må antages at være ude af stand til selv at klare for sig, eller de stilles over for krav om meget indgribende foranstaltninger. Udgangspunktet for beskikkelse af bistandsadvokat til forurettede må efter flertallets opfattelse ud fra tilsvarende grundsynspunkter være, at forurettede kun efter begæring får beskikket en bistandsadvokat.

Flertallet henviser endvidere til, at mange kvinder, der har været udsat for voldtægt, som det f.eks. fremgår af den nævnte undersøgelse, rent